

Lezing De wereld van F1 volken - koninginnenteelt

Onbeantwoorde vragen webinar Koninginnenteelt	Antwoorden van Marie José Duchateau
<p>1 Als we het hebben over rassen, zou de soort dan niet vanzelf hybridiseren in de grensgebieden van zijn natuurlijke homerange? zou dan niet deze hybridisatie vanzelf zijn opgetreden door opwarming?</p>	<p>Er kan op de grensgebieden enige hybridisatie plaats vinden maar bergen (zo houden de Alpen ligustica tegen) en klimaat zorgen dat de rassen grotendeels gescheiden blijven. Door opwarming van het klimaat kunnen warmteminnende soort zich meer naar het Noorden verspreiden zoals al bekend van de veldwesp en de houtbij. Of ligustica dat ook kan?</p>
<p>2 Een mooi streven om de zwarte bij te behouden via de vereniging, maar: Als ik binnen een straal van 3 km. een zwarte bijen volk heb en een collega imker heeft een ander ras, dan kun je al weer inteelt krijgen tussen beide rassen. Is dat dan niet (met alle respect) 'dweilen met de kraan open' tav het behoud van de zwarte bij?</p>	<p>Een F1 waarbij de jonge 'zwarte' moer standbevruucht wordt met darren van een ander ras is geen probleem. Maar een volgende standbevruchting moet voorkomen worden. Dat betekent dat elk jaar jonge moeren geteeld moeten worden van raszuiver materiaal (eitjes & larfjes of aangenomen doppen, of het kopen van een raszuivere moer). Om de zwarte bij zelf raszuiver te houden zal naar een bevruchtungsstation gereist moeten worden met de jonge moeren in bevruchtungskastjes. Nota bene, inteelt is de paring tussen nauw verwante soorten</p>
<p>3 Heeft een F1 koningin 2 verschillende eitjes? Zoals toegelicht eitje zwarte bij en eitje gele bij?</p>	<p>F1 koninginnen leggen eitjes die een mix van eigenschappen van beide rassen kunnen zijn. Als voor de eenvoud naar één eigenschap gekeken wordt, zal in de koningin de eigenschap van de zwarte bij én van de gele bij zitten. In een eitje zal de zwarte eigenschap óf de gele eigenschap zitten</p>
<p>4 Kan een darrenverzamelplaats uit verschillende rassen bestaan, bv buckfast en Carnica?</p>	<p>Ja, op een darrenverzamelplaats komen darren van verschillende bijenstanden tot 5-8 km samen. Het schijnt dat darren verschillende darrenverzamelplaatsen kunnen bezoeken.</p>
<p>5 is het mogelijk om je HTK-bijen uiteindelijk weer raszuiver te maken doormiddel van invoer van F1 moer</p>	<p>Ja, er kan een F1 moer ingevoerd worden. Zie voor het invoeren van zo'n moer ook de pdf Koninginnen Invoeren</p>
<p>6 kan het zijn dat F2 eerste jaar rustig is en jaar daarop argresiever</p>	<p>Ja, het hangt af waarmee de moer gepaard heeft: met darren van het eigen ras of van het andere ras. Geirriteerde volken kunnen ook komen door voer/drachtgebrek of regelmatige verstoring of trillingen door treinen/zwaar verkeer</p>

Onbeantwoorde vragen webinar Koninginnenteelt	Antwoorden van Marie José Duchateau
<p>7 Ik heb ook nog raszuivere zwarte bijen gehad. Als minpunten waren deze heel agressief (achtereenvolgend tot op meer dan 100 m), helemaal niet raatvast (bewogen als gekken over de raat) en zeer zwermvlustig. Gezonder waren ze niet. Zeker in vergelijking met Buckfast en Carnica was het verschil enorm. Wat zijn jouw ervaringen ?</p>	<p>Ik zelf heb de huis-tuin en keuken gehad waarmee goed te imkeren was, maar ze zijn in vergelijking met carnica duidelijk minder raatvast (lopen over handen) en steken makkelijker. Met carnica is het mogelijk om zonder kap te imkeren, wat niet aan te raden is met een zwarte bij of HTK bij.</p>
<p>8 kun je op de 13e dag de moeren in laten lopen zonder kooitje</p>	<p>Ja, de moeder is nog zo jong dat ze nog niet herkend wordt als koningin</p>
<p>9 Is er nodig dat het bij overlarfen ook een druppel zuiker water wordt gedaan?</p>	<p>Nee, dat is niet nodig. Het kan zelfs nadelig werken omdat het voor de werksters niet klopt en de larf opruimen.</p>
<p>10 Waarom de bijen niet zelf laten bepalen wat de sterkste koningin gaat worden?</p>	<p>De eerst uitgelopen koning is vanwege haar voorsprong van een paar uur meestal de sterkste op fysieke kracht en zal een gevecht winnen. Dat zegt niets over de andere eigenschappen</p>
<p>11 F1 hebben goede eigenschappen, geldt dat ook voor P ?</p>	<p>P heeft de raszuivere eigenschappen. F1 heeft meestal de goede eigenschappen van beide rassen en daarboven op het heterosis-effect (hybride-effect) wat vitalere volken geeft.</p>
<p>12 Is er een percentage te noemen bij de eerste bevruchting van de zwarte bij en de ligustica als voorbeeld te noemen. Heeft de dar meer invloed op het nageslacht? Is de Dar genetisch dominant?</p>	<p>Het hangt van de sterkte van een dar af (hoe snel en hoe lang/ver hij kan vliegen) of hij de kans krijgt om te paren. Zo ver ik weet zijn er velen verschillen tussen de rassen. Het schijnt wel dat een grotere kans is op een ligustica x ligustica paring en carnica x carnica paring. Een van de oorzaken kan zijn dat ligustica darren wat lager schijnen te vliegen dan de carnica darren. De dar heeft niet meer invloed of is genetisch dominant. Maar soms levert een kruising tussen bijv. ligustica moeder x mellifera dar een ander resultaat op dan mellifera moeder x ligustica dar.</p>
<p>13 Vraag: De carnica bij: wordt hier echt raszuiver mee bedoeld? Ik heb een volk opgedeeld van een F2 koningin en het opgedeelde volk heeft zelf voor een koningin gezorgd: mag ik dat Carnica noemen of is dat huis-tuin-en-keuken bijenvolk?</p>	<p>Carnica bij betekent raszuiver met uniforme eigenschappen van het carnica ras. Na de F3 zou ik niet meer spreken van een carnica bij om dat het niet meer om een uniform ras gaat. Het is dan al meer een huis-tuin-en-keuken bij met een mix van verschillende rassen. Maar dat is afhankelijk waarmee de moeder paart. In een omgeving met veel carnica darren zal het nog carnica genoemd kunnen worden met de bijbehorende eigenschappen.</p>
<p>14 Is er een advies voor een ras in Sud West Fryslan</p>	<p>Bij de plaatselijke verenigingen navragen waarmee geïmkerd wordt.</p>

Onbeantwoorde vragen webinar Koninginnenteelt		Antwoorden van Marie José Duchateau
15	zijn er meerdere 'soorten' huis-tuin-en-keuken bij?	Huis-tuin-en keuken bij betekent een mix. Hoe die mix eruit ziet hangt af van de verschillende rassen die er bij betrokken zijn.
16	zijn er nog zuivere ondersoorten zoals de carnica/zwarte bij?	het wordt steeds moeilijker, maar er zijn nog gebieden die raszuivere bijen hebben.
17	carnica wordt ook sterk geselecteerd op bepaalde teelt eigenschappen. in hoeverre kan je het dan nog een natuurlijk ras noemen?	Door imkers wordt er geselecteerd., maar het gaat wel om een kenmerken die al aanwezig zijn in het ras die door de mens versnel geselecteerd worden.
18	hebben de Romeinen ook niet veel bijgedragen aan de verspreiding van bijen in N-Europa?	Dat is mogelijk omdat er al van oudsher migraties van mensen zijn die dieren en planten meenemen
19	Is er nog wat van de originele Carnica over? is deze ook niet door teelt en selectie aangepast? evenals de Buckfast?	De carnica waarmee nu in West Europa geïmkerd wordt heeft al de nodige selectierondes gehad, waardoor bepaalde kenmerken nog duidelijker naar voren komen. In het oorsprongsgebied zal mogelijk nog de oorspronkelijke carnica aanwezig zijn.
20	Er is toch ook verschil in dracht voor de verschillende soorten?	De rassen verschillen in tonglengten waardoor bepaalde drachten efficiënter bevoegen kunnen worden. A.m.ligustica en A.m.carnica hebben een tonglengte van 6.6 mm, A.m.mellifera 6.0 mm
21	er zijn verenigingen die op het vasteland bevruchtingstations hebben, zijn de Q,s die hier bevrucht worden raszuiver?	Op landbevruchtingsstations is er iets meer kans op een niet zuivere paring door bijenvolken in de buurt, maar meestal is er een overmaat aan raszuivere darren
22	Ik heb geleerd dat een moer met meerdere darren paart en dus denk ik dat de eigenschappen van de werksters van een moer niet hetzelfde kunnen zijn, of zie ik dat verkeerd?	moeren paren met gemiddeld 12 darren, Dat betekent dat de werksters half zussen zijn met dezelfde moeder en verschillende vaders.
23	paart een koningin nooit met een eigen dar op de verzamelplaats	door te paren op een darrenverzamelplaats waar duizenden darren komen is er maar een kleine kans dat ze met een broer paart.
24	paart een dar ook met een jonge Q uit hetzelfde volk?	door te paren op een darrenverzamelplaats waar duizenden darren komen is er maar een kleine kans dat ze met een broer paart.

Onbeantwoorde vragen webinar Koninginnenteelt	Antwoorden van Marie José Duchateau
25 Is er iets bekend over dominante of recessieve eigenschappen die per F1 kunnen verschillen, afhankelijk van welke ouders je paart? Bijvoorbeeld als je carnica en de zwarte bij paart, dat de F1 werksters allemaal de carnica eigenschap hebben ipv een mix.	er zijn eigenschappen die dominant overerven en eigenschappen die recessief overerven. Bij dominantie zal die eigenschap te zien in de F1. in de F2 zal het zich uitsplitsen waardoor er dominante eigenschappen bij elkaar komen of de recessieven, of weer de mix. Het gaat altijd om heel veel eigenschappen (genen) waarvan niet bekend wat dominant en recessief is en of dat verschillend is voor de rassen.
26 is de communicatie van de huis-tuin-en-keukenbij uiteindelijk beter als de F2 bijen?	bij de F2 is er een duidelijke uitsplitsing van de rassen. Bij de huis-tuin-en-keukenbij is het een zodanige mix dat er geen duidelijke rasverschillen meer zijn en dus minder miscommunicatie
27 Wat gebeurt er wanneer je de koningin verandert bij een F2 volk? Iedereen zegt, wanneer een volk agressief is, andere koningin geven	Bij een F2 gaat het om het volk dat werksters heeft die uitgesplitst kunnen zijn naar ras waardoor het volk meer defensief kan reageren. Door te zorgen voor een raszuivere koningin die standbevruucht paart komt er een F1 volk, dat zich beter gedraagt. Inderdaad de koningin vervangen voor een raszuiver of F1 moeder
28 maar als een P moeder met verschillende darren paart (omdat verschillende imkers in de omgeving verschillende rassen houden), krijg je in de F1 dan ook een mengeling	De F1 kan inderdaad een mengeling zijn, maar de werksters hebben allemaal via de raszuivere moeder dezelfde eigenschappen, en is het niet zo uitgesplitst als bij de F2. Het kan dat een F1 toch niet zo aardig is als verwacht als er sprake is van veel uitgesproken rassen bij de darren waarmee de koningin paart.
29 Zou het zo kunnen zijn dat de bijvoorbeeld F10 volken hebt dat de communicatie dan weer kan verbeteren?	bij de F2 is er een duidelijke uitsplitsing van de rassen. Bij verdere kruisingen is er een zodanige mix dat er geen duidelijke rasverschillen meer zijn en dus minder miscommunicatie
30 Is het onderscheid in een F2 volk wekkicht plaatsafhankelijk? Daarmee bedoel ik eigenlijk, dat het probleem met 'kort-lontjes'volken misschien minder speelt als er meer imkers in de buurt zitten met meer gelijkwaardige volken? 1 imker met zwarte bij, 1 met carnica en 1 in de buurt met Buckfast	Ja, zeker. Als je zelf carnica hebt en de imkers in de omgeving hebben ook carnica dan zal er veel minder sprake zijn van F2, dan als er in de omgeving Buckfast darren zijn.
31 gaat een carnica koningin eerder met een carnica darren paren. Of maakt het haar niets uit. maw. bij verschillende soorten darren evenveel van c en b paring?	Het schijnt dat er wel meer kans is op paringen tussen dezelfde rassen
32 Zijn kruisingen meer productief?	F1 is meer productief. Het zijn meestal vitalere volken
33 Wat gebeurt er als een volk defensief wordt aan het gedrag? (F2 en F3)	F2 en F3 kan leiden tot miscommunicatie vanwege kleine verschillen in feromonen, bijendans e.a.. Die miscommunicatie leidt tot stress waardoor er sneller defensief gereageerd wordt.

Onbeantwoorde vragen webinar Koninginnenteelt	Antwoorden van Marie José Duchateau
34 Zie je in de F1 de heterosis of hybrid vigour ook terug in de afmetingen/gewicht van de werksters? Dit zie je bijvoorbeeld ook in de plantenwereld (mais).	Zover ik weet is dat niet terug te zien in gewicht/grootte , of het zijn minimale verschillen, maar het zal vooral ook te maken hebben met gezondheid
35 Filosofische vraag: moeten we wel telkens terug willen gaan naar F1, of kunnen we misschien beter gewoon doorrommelen tot we bij F20's komen?	Hangt af wat je zelf wilt met voordelen en nadelen. F20 betekent vaak meer variatie, met soms goede volken en zachtaardig of soms echte stekers of volken die niet vooruit te branden zijn.
36 hebben we nu ook nog de gele bij (afstammelingen van) in nederland?	Er zal zeker nog wat italiaans bloed zitten: nog vanoudsher, maar ook omdat er nog steeds een enkele imker ligustica invoert, en het zit ook in de Buchfast bij.
37 Wordt door koninginnenteelt niet de natuurlijke selectie voor VSH tegengewerkt op de middellange termijn omdat de koninginnendaar niet op geselecteerd worden	Om dit moment wordt er juist op VSH geselecteerd. Er zit blijkbaar in de bijen een eigenschap waardoor ze beter kunnen ruiken, en daardoor producerende mijten kunnen waarnemen en die cellen opmaken. Natuurlijke selectie duurt lang, en daarom wordt door de mens hierop geselecteerd.
38 Kan het zo zijn dat wanneer een volk moerloos wordt, dat bij een F2/f3 volk de koningin met de meeste eigenschappen van dat volk. sterker is dan een koningin die meer gemixte genetische eigenschappen heeft? (want afhankelijk van de oude koningin worden er verschillende eitje bevrucht en door werksters in redcellen gezet)	De eerste moer die uitkomt heeft een voorsprong van een paar uur en is daardoor vaak de sterkste en zal winnen. Het lijkt me van het toeval afhangen welke koningin als eerste uitkomt.
39 Wordt het geen hoog tijd voor een veredelingsstation?	Het is de vraag welk ras je wilt verdelen en op welke eigenschappen. Het zal moeilijk worden om daar overeenstemming te bereiken tussen de imkers.
40 kun je een jonge onbevruchte koningin laten lopen in een net moerloos gemaakt volk.	Nee, een jonge moet in een volk dat een jongen koningin verwacht. Een productievolk met een leggende koningin die eruit is gehaald moet weer een leggende koningin krijgen.
41 Verzwakken we niet het dna van de bijen omdat de mens ingrijpt, omdat het natuurlijke gedrag wordt tegengewerkt?	Streng selectie bij bijen is een stuk lastiger dan bij zoogdieren en planten, alleen al vanwege het paringssysteem waardoor er minder controle is en ook omdat er altijd 'wilde' volken blijven. Er zullen daardoor niet snel eigenschappen helemaal weggeselecteerd worden.
42 Koningin: 3 dagen ei, 6 dagen larve en 7 dagen gesloten dop.	3 dagen ei, 5-6 dagen larf en 8-7 dagen gesloten dop
43 hoe zit t met tuten/kwaken? 13 komt de 1e k uit, maar de rest blijft dan toch nog even zitten?	De eerste moer kan al op de 12e dag uitkomen die gaat tuten waardoor de rest blijft zitten/door de werksters tegengehouden

Onbeantwoorde vragen webinar Koninginnenteelt	Antwoorden van Marie José Duchateau
44 Is 't niet beter altijd suikerwater te voeren tijdens de koninginnenteelt? van dop naar Koningin?	Het is belangrijk dat er al voor de start begonnen wordt met het voeren van suikerwater zeker als het weer en dracht het laat afweten. Dit moet in ieder geval totdat de doppen gesloten zijn. Daarna zou het niet meer nodig zijn, tenzij het dramatisch weer wordt.
45 Kan ik twee zuivere rassen op één plek houden?	Nee, want er zal door vervliegen van de werksters in een volk de werksters van 2 rassen zitten, en kan dezelfde situatie ontstaan als F2 met miscommunicatie.
46 Tegenwoordig toch ook veel miniplusjes gebruikt op bevruchtungsstations. Op Ameland zijn zelfs de EWK niet toegestaan.	Op Vlieland kunnen alleen EWK terecht omdat er strenge controle is op aanwezige darren. Het hangt van het bevruchtungsstation af welke bevruchtungskastjes toegelaten zijn. Kleine kastjes als Apidea kosten niet veel bijen en voer.
47 Tot hoelang kun je moeren kweken	Zolang er darren zijn. Maar het beste is het late voorjaar
48 is het verstandig om een moer uit het buitenland te halen?	Het is niet verstandig om ligustica in te voeren. Ook geen rassen uit Afrika! Buckfast en carnica moeten van een betrouwbaar teler komen.
49 en is het dan bereikbaar dit doormiddel van de eenvoudige moerteelt in stand te houden	Als er met buckfast/carnica/zwarte bij geïmkerd wordt dan moet dit raszuiver/F1 gehouden worden en moet er telkens aan dit materiaal te komen zijn
50 Is er verschil in honingproductie per soort of hybride	Ligustica en buckfast zijn bekend om hun hoge honingopbrengst. F1 doen het ook vaak goed. Dit kan natuurlijk alleen bij de goede dracht en weer.
51 Kun je carnica volk buckfast koningin invoeren en visa versa?	Nee, dat gaat niet goed. De koninginnen van de verschillende rassen ruiken verschillend en worden door de werksters zonder pardon de kast uit gegooid/gedood.
52 Is er iets op tegen of wat zijn de gevolgen om volken gewoon te laten zwermen?	Om zich is het geen probleem als ze maar geen overlast bezorgen. Dus op het platteland zal dat beter kunnen dan in de stad.
53 hoe bewaar je de jonge moeren die je wilt invoeren? Kun je die 13 dagen buiten een volk bewaren met een aantal werksterbijen?	Een jonge moer die nog niet bevrucht is moet op een leeftijd van 6-10 dagen op bruidsvlucht. Bevruchte jonge moeren moeten aan de leg blijven. Dus opsluiten op een raam waarop ze kan leggen kan wel. Een jonge moer bewaren die niet kan leggen zal mogelijk niet geaccepteerd worden als je haar in een productievolk wilt invoeren.